

Autor: mgr Krzysztof Gackowski

Tytuł: Przygotowanie polskich policjantów do pełnienia wspólnych służb z funkcjonariuszami państw Unii Europejskiej sąsiadujących z Rzeczpospolitą Polską

Liczba stron: 247

Słowa kluczowe: współpraca służb policyjnych, służba patrolowa, bezpieczeństwo publiczne, przestępczość w rejonie przygranicznym, środki przymusu bezpośredniego

Promotor: prof. dr hab. Kuba Jałoszyński

Charakterystyka rozprawy

Współczesna Europa jest narażona na największy w dotychczasowej historii rozwój przestępczości zorganizowanej o zdecydowanie ponadlokalnym charakterze, dla której klasyczne i fizyczne granice nie stanowią żadnej przeszkody. Konsekwencją przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do struktur Unii Europejskiej było podpisanie w 2007 r. układu z Schengen zawartego 14 czerwca 1985 r., na mocy którego zniesiono kontrolę na granicach wewnętrznych państw członkowskich. Prawie nieograniczony przepływ osób i towarów przez strefę lądową, morską i powietrzną wpłynął korzystnie na rozwój gospodarczy całej strefy Schengen, jednak spowodował również pojawienie się w przestrzeni publicznej licznych zagrożeń, w tym między innymi przestępczości zorganizowanej o charakterze transgranicznym lub wzrostu poziomu przestępczości popełnianej w zdefiniowanych rejonach przygranicznych.

Dotychczasowy system nadzoru nad granicami opierał się na kontroli ruchu w granicznym punkcie kontroli oraz patrolowaniu zewnętrznej linii granicy. W przestrzeni działań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa państwa i obywateli pojawił się jednak zupełnie nowy, polegający w znacznej mierze na pracy operacyjno-rozpoznawczej i *stricte* prewencyjnej. Jedną z form prowadzenia działań prewencyjnych z funkcjonariuszami służb granicznych i policyjnych państw sąsiednich są wspólne patrole prowadzone na obszarach przygranicznych Polski i przyległych do naszego kraju terenach Meklemburgii-Pomorza Przedniego, Brandenburgii i Saksonii ze strony Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Czech, Republiki Słowacji i Republiki Litwy.

Głównym celem badań było określenie poziomu przygotowania polskich funkcjonariuszy Policji pełniących wspólną służbę w rejonach przygranicznych z funkcjonariuszami państw sąsiadujących należącymi do Unii Europejskiej oraz zaproponowanie rozwiązań mogących mieć wpływ na poprawę skuteczności realizowanych przez nich zadań.

Główny problem rozprawy został ujęty w formie pytania o to, jakie jest przygotowanie funkcjonariuszy polskiej Policji, pełniących służbę w rejonach przygranicznych, do właściwego podejmowania wspólnych interwencji oraz jakie rozwiązania mogą wpłynąć na zwiększenie skuteczności ich przeprowadzania, a przez to na bezpieczeństwo policjantów.

Główna hipoteza badawcza zakładała, że istnieje możliwość wprowadzenia rozwiązań, których wdrożenie może w znaczący sposób wpłynąć na poprawę bezpieczeństwa realizowanych interwencji przez polskich funkcjonariuszy pełniących służbę w rejonach przygranicznych.

Dysertacja składa się z pięciu rozdziałów, zakończenia i bibliografii oraz streszczeń w języku polskim i angielskim.

W rozdziale pierwszym wskazano na założenia badawcze: sytuację problemową, cel badań wraz z celami szczegółowymi, problem główny wraz z problemami szczegółowymi, hipotezę roboczą, przedmiot badań oraz ograniczenia badawcze. Opiszano także metody, techniki i narzędzia badawcze wykorzystane podczas badań.

W rozdziale drugim omówiono rozwiązania formalno-prawne z zakresu stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w polskiej Policji oraz w służbach policyjnych państw Unii Europejskiej graniczących z Polską. Wskazano na różnice w uprawnieniach funkcjonariuszy i wyszczególniono katalog stosowanych podczas służby środków przymusu bezpośredniego, wskazując jednocześnie na różnorodność w ich użyciu i wykorzystaniu.

Rozdział trzeci dysertacji poświęcono na omówienie obowiązujących i funkcjonujących we wzajemnych stosunkach rozwiązań formalno-prawnych w zakresie pełnienia wspólnych służb przez Policję w Polsce oraz państwach Unii Europejskiej graniczących z Polską. Przytoczono i scharakteryzowano akty prawne regulujące zakres przedmiotowy i podmiotowy współpracy w obszarach przygranicznych.

Rozdział czwarty poświęcono na charakterystykę wybranych rodzajów przestępstw i wykroczeń popełnianych i ujawnianych na terenach przygranicznych. Na podstawie źródeł prawa scharakteryzowano definicje przestępstwa i wykroczenia oraz na tym gruncie przeprowadzono analizę jakościową i ilościową czynów zabronionych. Ponadto zaprezentowano wyniki badań w postaci liczby zdarzeń, podczas których funkcjonariusze polskiej Policji używali bądź wykorzystywali służbową broń palną. Kolejnym elementem związanym ze współpracą służb policyjnych na terenach przygranicznych była przeprowadzona analiza liczby zrealizowanych wspólnych służb prewencyjnych.

W rozdziale piątym przedstawiono wyniki badań przeprowadzonych metodą sondażu diagnostycznego. Podmiotem w wywiadach byli funkcjonariusze wskazani bądź delegowani przez właściwe miejscowo komendy wojewódzkie Policji do pełnienia funkcji koordynatora w zakresie przygotowania i organizacji wspólnych służb w obszarach przygranicznych. Opierając się na doświadczeniach ekspertów oraz rozpiętości uzyskanego materiału badawczego, sformułowano propozycje formalno-prawne w zakresie: wspólnych służb w rejonach przygranicznych, organizowania szkoleń teoretycznych i praktycznych oraz wyposażenia do pełnienia wspólnych służb w rejonach przygranicznych.

Rozprawę zamyka zakończenie, które stanowi syntetyczną ocenę procesu badań i weryfikacji przyjętych założeń badawczych, a także podsumowanie rozważań prezentowanych w pracy. Zaproponowane w zakończeniu rozwiązania opierające się na doświadczeniach ekspertów i wynikach kilkuletnich badań naukowych mogą stanowić jeden z kolejnych etapów rozwijania i doskonalenia systemu współpracy lokalnych i jednocześnie międzynarodowych służb policyjnych odpowiedzialnych za bezpieczeństwo społeczeństwa polskiego i państw sąsiadujących.

Uzupełnieniem rozprawy jest bibliografia, będąca zestawieniem materiałów źródłowych wykorzystanych w toku procesu badawczego, podzielona na: przepisy prawne, artykuły, opracowania zwarte i inne źródła.